

RELACIA

TRYVMFV RZYMSKIEGO.

z Narodzenia Nayaśnieyszego Krolewica

ZYGMVNTA KAZIMIERZA

Syna Nayaśnieyszego, y Niezwycięzonego

WŁADISŁAWA IV.

Polskiego y Szwedzkiego &c. KROLA.

18. Dnia Czerwca. Roku 1640. Odprawowanego.

Przez Iego Mości

X. Piotra Ciswickiego Scholastyka Poznańskiego,
Sekretarza I. K. M.

Przypisana

Wielmożnemu Panu I. M. P. Abrahánowi na Zbąszyniu
Ciświckiemu, Kásztellanowi Szremskiemu, Senatorowi
Krolestwa Polskiego.

W RZYMIE, DRUKOWANA

A potym z Włoskiego na Polskie przetłumaczona, y temuż I. M. P. Kásztellanowi za kolendę przysła offiarowana Roku Páńskiego 1640.

Wielmożny Mościwy Panie.

NI stárzy ná zápráwienie synow swoich, do sta-
wey y spraw godnych; ktádli im przedoczytá-
kowe rzeczy, ktore Przodkowie ich, z wielka
niekiedy pochwałá odpráwováli. Ja przeci-
wnym sposobem, chac wyráźnie pokazać W M.

memu M. Pánu, prosta Relácia, iáko J. M. X. Syn W M. mego
Mościwego Pána w Rzymie będąc, czynił publiczny tryumph
y oświadczenie rádości, ná cześć nowo Národzonego Krolowicá
I. M. Polskiego: mam záto, iż dwuch rzeczy dokażę. Jedną,
áby káżdy poznát prawdziwie sláchetny ánimus J. M. X. Syná
W M. mego M. P. druga, ábym oświadczył moie vstugi, iáko ten
ktorym dawno ofiárowát bydz W m. mego M. Pána, y w zacnym
tym Domu rękodáynym sluga. A iáko intencya moia iest tylko
ná tym, dáć to do vpodobánia W m. memu M. P. tak proszę ábym
mógł mieć iáki znak, że W m. moy M. P. tę vstugę moie wdzię-
cznie y mile przyimiesz, będę ia to sobie ráchowát, zá wielkie
vraczenie, y upominek vprzyimóści W m. mego M. P. Teraz
przy zákończeniu tey przemowy moiey, uniżony poklon moy
oddáiac, życzę W m. memu M. P. zupełney obfitości wśelákiego
szczęścia. z Rzymu 4. Sierpniá. 1640.

W m. mego M. P. vprzeymy

y uniżony sluga

ANDRZEY Walkowicz Rádźiesowski.

PO wzięciu nowiny o Narodzeniu Nayaśnieyſzego
Krolewica ktora była 2. Maja w Wigilia Wale-
żenia S. Krzyża / zaraz też dano wiadomość Wy-
cu Swietemu Papieżowi VRBANOWI VIII. ktory był
bardzo z tey nowiny kontent / y wesoly / by wroźke biorac
z tey nowiny przypadaiacey na bliski dzień / że ten Kro-
lewicz bedzie da Pan Bog wielką obrona y podwyższe-
niem Krzyża swietego / y wſzystkiego Chrześciánſtwa.
y obiecał zaraz nazaiutrz Miſa ſwieta celebrować / na po-
dziękowanie za takowy dar rece Boſkiej. Także też nie-
zmniejszy weselem / y radością wzięli to wyſoko Prze-
wielekni Ichmość Kieja Kárdynali / y Poſlowie ro-
żnych Krolow / y inſzy Pánowie z powſzechnym wkonten-
towaniem wſzystkich / co potym w kilka dni pokazali iá-
wnie z Domow ſwych.

Wieomieſzkánie tedy / przerzeczony J. m. K. Ciſwički
iáko wierny Obywátel y Szlachcie Polſki / nie mogac w
izbie czynić tey radości ktora miał / myſlił iákimby ſpo-
sobem mogł pokazać áſſekt / przeciwo ſwemu Pánu / y
Máieſtatorowi iego: poſtánowił tedy według moſnoſci
ſwoiey / (y owſem iáko mowia / iż : Audaces Fortuna iu-
uat timidosque repellit) śmieie biorac pochop / między tak
wielkimi bogáctwy ánimuſow wielkich / między tak
wielką Kiazat / y tytułami známienitych / gdzie wpátruia
wiecey ſpráwy / nizeli gdzie indziej / y Reieſtruia oſoby :
á że tak rzekę : Gdzie ieſt ſtudnica wſzystich rzeczy tego
ſwiátá / ktora ſie rozlewa na wſytkich innych kráiách.

Tak przez kilka tegodni rozciągniony ten Tryumf za-

cny/ á to gwoli KáPELLI Mŝy ofiarowáney / ktora w
przed była odprawowana włościoku świętego Stánis
slawa Narodu Polskiego. 17. dnia Czerwca przy obe
cności Dwunastu Ichmościow Kárdynałow.

Zaczyna 2. dnia przereczony J. m. K. Ciŝwicki/ od
prawować swoy Tryumf/ ktory trwał cztery dni/ dawŝy
nárobić Lichtarzew/ y Swiec ná wŝytkim plácu/ ktory
iŝt przed Capitolium/ albo Zamkiem Rzymŝkim/ gdzie
pomieniony J. m. K. Ciŝwicki mieŝkał: Lichtarzew byŝo
około piáćset wŝytkie z Herbámi Máiestatu Krolá Pol
skiego/ á ná niektorych był Orzeł biały/ ná drugich záŝ
zbroiny ŝołnierzy/ Herb Wielkiego Kieŝtwá Litewŝkie
go/ ná niektorych byŝy Snopki z kłosámi ziárna pełnymi/
Domu Jágielowego/ ná niektorych trzy korony Szwed
ŝkie/ ná niektorych Lwi/ y inŝe Herby/ ktore wŝytkie zá
ŝwiecone w nocy (álbowié we wŝytkich oknách po dwu
ábo po trzy / wzgóre byŝy poŝojone) formowáły iedno
Teatrum bárdzo piekne : y trwáŝo to przez cztery wiezo
ry/ á w káždy wieczor bito w Bebny/ Traby/ Szálámá
ie/ Fuiáry/ co wŝytko záŝonzáŝo ŝie iedna melodia przy
iemna/ á przy tym nágotowano puŝteráŝtá mortaleto w/
to iŝt/ moŝdzerzy z ktorych ŝrzelano ogromnie. A iŝ ná
pomienionym plácu ŝa wŝyŝtko Pálace Szláhty Rzym
ŝkiej/ Márgrábiow/ y Grábiow/ byŝá rzecz trudna pod
kádác ábo zápalác tákich ognio w/ y ŝwiec/ dla ŝluŝnych
reŝpektow : wŝytkie te trudności zwycięŝył J. m. K. Ci
ŝwicki/ ŝwojá ludŝkoŝciá/ y dzieŝlnoŝciá/ powiádaiać im
wiele przykádow podobnych: ŝpráwił to ŝe ŝie kontento
wáli/

wáli/ y ták zformował iedno Teatrum ná křtaft mie-
siacá: A przed Domem miánowanego J. M. X. Ci-
świckiego/ była iedná Fontaná/ z ktorey obficie wybus-
chało wino/ á przy tym wybuchaniu y wystákiwaniu wi-
ná/ slychác było rozliczne głosy/ ktore wołały :

Niech żyie Krolewicz Polski: Niech żyie Krol
Jego mość Polski: Niech żyie Jego mość Xiadz
Ciświcki. W Domu zaś ná dole był sklep/ w ktorym
wodki rozmaitych ziół/ y winá kosztowne / śniegiem y
lodem chłodzone/ Frukty/ Cukry/ y Konfekty rozmaite
podośtátku/ nágotowano/ dla Pánow y Szlachty ktorzy
przychodzili. Przednia część tego Pálacu była pełná lá-
nych świec białych iárczecznych ogniów/ y kóbierecy ozdó-
bnych/ y w oknách wezgłowka y pulpítki wydátne / ták
były křastnie zformowane y przyozdobione: je to wřy-
śtko czyniło rzecz wdzieczná do widzenia. Wřyśtek ten
plác ktory iest dość wielki/ y wřyśtkie pobliskie vlice/ y
drugi plác przed Ich mościámi Pány Konserwatorámi/
y Senatorámi/ y graduśe przed kóściołem Wycow Ber-
nardinow/ názwánym Ara coeli, były pełne wielu tysięcy
ludzi/ Domy y Pálace tych Pánow / ktorzy tám ná tey
vlicy mieřkaia pełne były Ich M. X. Kárdynałow/ y in-
nych wielmożnych Paniat/ y mátron przezacnych: drudzy
nie mogąc się w oknách zmieścić / ná drodze w károcách
siedzieli/ chcąc widzieć tákie widowiśtko/ o ktorym tru-
dno powiedzieć wřytko zupełnie/ ták/ je nie podobná było
widzieć rzecz przyiemnieyřa oczom ludzkim/ bo on plác
ták był pięknie przystroiony Instrumentámi roznego
dzwiaćku

dzwieku przysposobiony / strzelaniem / y rozmaitemi rękami / y funktownemi ogniami oświecony : tak że naje-
mnieyszego punktu czasu nieopuszczono / lecz iedne skute po
drugiey co raz foremnieysza wyprawowano / a ludzi ro-
żnych głosy wołały : Wiech żyje Królewic Polski : Wiech
żyje Król J. m. Polski Wiech żyje J. m. K. Ciświński /
tak że trudno było pragnąć wielksey gratulacyey.

Ná ogniu przyprawnym / ktory uczyniony ná tym
placu / był ieden słup kwadratowy / wysoki ná 15. dloni /
ná którym był położony okrąg / iakoby ná kształt kamie-
nia / a ná nim napisano.

IN VLADISLAI MANIPVLO VICTRIX TRIVMPHO

Ná tym był postawiony snop pszeniczny z kłosami ziarna-
stymi / to jest / Herb Króla J. m. z Domu Jagielowego /
pełen kłosa / y słuznych ogniew : zaś nád nim był Orzeł
wielki biały / ktory swemi pazurami / albo nogami ro-
zdziierał mieśiac Othomáński / pełen ognia z tym napisem
pod nogami. Exorto sole deficio. Nád tym Orłem była
iedná Koroná wielka / pełna ogniew przypra-
wnych / ktora gdy zapalono / obracała sie do kół / a to by-
ła rzecz do widzenia bardo piękna : y trwały te wszystkie
ognie / y zapaly / tak piękna Inwencya wystroione wiecy
niż godzine / y innych wiele rzeczy / ktore dla krótkości
opuszczam.

Pod tą Máchina / ktora wszystka była ná wzwyż dło-
ni pięćdziesiąt / była ná poyszrodku słupa / iednego Mo-
skwićina osobá związana ná kształt wieźnia / pod ktora
napis / tymi słowy.

HOSTES

HOSTES NON PATIOR, DEBELLATIS PARCO.

*Ná tym Słupie Principálnym / były cztery tablice / albo
blaty / 3 tymi napisami : Literami wielkemi.*

Ná piernszej tablicy, albo blaćie, która pátrzała ná plác.

QVISQVIS NATI PRINCIPIS AVGVRIVM CVRIOSVS
CAPERE CVPIS,
ARMIGERAM POLONIÆ AQVILAM INTVERE.
QVAM DVM SIDVS OTTOMANICVM LANIANTEM VI-
DES, AVSPICIVM VICTORIARVM HABETO.
IN MANIPVLO FORTITVDINIS FASCIA COLLIGATO,
SIGISMVNDI CASIMIRI ROBVR EXPRESSVM ADVERTE,
MANCIPIA, QVÆ SVB PEDIBVS POLONÆ AQVILÆ CER-
NIS, DEBELLATÆ MOSCHOVIÆ SVNT TIBI INDICIA.

Ná wtorey tablicy, która pátrzała ná Capitolium.

DOMINATRIX ORBIS ROMA
QVEM INFANTEM IN FASCIIS CERNIS,
HEROEM IN THRONO AGNOSCES.
NAM LICET INFANS IVPITER,
EXIGVA MANV TRACTAT FVLMINA,
ET HERCVLES IN CVNIS, GEMINOS ANGVES ELIDIT.
SIGISMVNDVM CASIMIRVM IN CHRISTIANI NOMINIS
PERDVELLES FVLMINANTEM,
ET SCHISMATVM, HÆRESVM ANGVES
SVMMO CONATV FRAGENTEM CONSPICIES.

Ná trzeciej tablicy, która pátrzała ku Ara coeli.

QVID

QVOD DE SIGISMVNDQ CASIMIRO NATO SPERARE
POTES VLADISLAE?
QVOD IN SIGISMVNDQ TERRARVM ORBIS VIDIT.
ILLE PROFLIGATIS HOSTIBVS DITIONES POLONO
IMPERIO RESTITVIT:
FINES AVXIT, PATRIAM SERVAVIT,
REBELLES PERDOMVIT.
AT NATVS SIGISMVNDVS CASIMIRVS,
AVO PROXIMVS, PAR TANTO NOMINI,
QVI DVM NATVS, CONSTANTINOPOLIM TVRBARE,
OTTOMANICVM IMPERIVM
PERMISCERE VIDETVR:
AN NON IN PARVO CORPORE MAGNVM SIGISMVNDI
ANIMVM GERET?

Ná czwarty tablicy, ktora pátrzáá pozad tego spectaculum.

TRIVMPHVS SIGISMVNDI CASIMIRI, VLADISLAVS
BARBARORVM DOMITOR,
SEPTENTRIONIS DEBELLATOR, ORIENTIS VICTOR,
CHRISTIANÆ FIDEI ACERRIMVS PROPVGNATOR,
INVICTISSIMVS
SVECORVM, GOTTTHORVM, VANDALORVM REX:
AC AVGVSTISSIMVS POLONIARVM MONARCHA:
QVI RENOVATA SVÆ AQVILÆ
FORTITVDINE IN SIGISMVNDQ CASIMIRO NATO,
VLTIMAMSTRAGEM OTTOMANICO MINATVR IMPERIO
ET QVOD IAM DOVERAT POSSE VINCI,
NVNC EXTERMINARI DOCEBIT.

*Sue in Sacram Regiam Maiestatem propensionis ergo
Petrus Ciswicki posuit.*